

Streszczenie

Rozprawa pt. „Sieci semantyczno-leksykalne wokół nazw emocji: *smutek*, *radość*, *złość*, *strach* w perspektywie porównawczej francusko polskiej” ma na celu zweryfikowanie, czy w obydwu systemach językowe wykładniki wymienionych w tytule emocji są do siebie zbliżone pod względem semantycznym i formalnym. Motywacją do wyboru tego przedmiotu badań były przeprowadzone w latach 70. przez psychologa Paula Ekmana eksperymenty, na podstawie których wyciągnął on wniosek o istnieniu kilku emocji uniwersalnych, niezależnych od kultury danego społeczeństwa.

W pierwszej kolejności omówiono emocje jako przedmiot badań różnych dyscyplin naukowych ze szczególnym uwzględnieniem osiągnięć Paula Ekmana, który zdefiniował sześć emocji podstawowych (ang. basic emotions), bez pomijania jednak zastrzeżeń, jakie budzi jego stanowisko, gdyż główni oponenti teorii Ekmana zwracają uwagę na fakt, iż każda jednostka językowa pociąga za sobą szereg konotacji i skojarzeń, które są mocno zakorzenione w kulturze i świadomości społecznej.

Rozdział drugi stanowi wprowadzenie w zagadnienia dotyczące badań nad emocjami w perspektywie językoznawczej. Podkreślono w nim kulturowe uwarunkowanie emocji, wynikające z faktu, iż w niektórych językach występują jednostki, które nie mają swojego odpowiednika w innych systemach. W tej części przedstawiono również najbardziej rozpowszechnione w literaturze próby klasyfikacji jednostek językowych związanych z emocjami.

Zasadnicza część Rozdziału drugiego poświęcona jest analizie różnorodnych jednostek stanowiących wykładniki emocji smutku (franc. tristesse), radości (franc. joie), złości (franc. colère) i strachu (franc. peur). Jako kryterium w prezentacji przyjęto przynależność jednostek do podstawowych kategorii gramatycznych, tradycyjnych części mowy. Zwrócono szczególną uwagę na zagadnienia związane z aspektem czasownika, z leksykalizacją elementów językowych, w wyniku której występują w obydwu systemach utrwalone zwroty (szczególnie konstrukcje werbo-nominalne oparte na nazwach emocji), a także na problemy dotyczące przymiotników i przysłówków, które odsyłają do emocji.

Zebrany materiał językowy został zaprezentowany w formie siatek leksykalno-gramatycznych zorganizowanych w ten sposób, że każda z siatek odpowiada jednemu pojęciu, tzn. jednej analizowanej w pracy emocji, zarówno dla języka polskiego, jak i francuskiego. W ten sposób zostało przedstawione pole leksykalne dla każdego analizowanego pojęcia.